פרשת שבוע עפ"י השפת אמת

פרשת שלח

[תרל"א]

במדרש[1] שליחי מצוה שנותנין נפשם בשליחותם. **אא"ז מו"ר** **זצלה"ה** רגיל לומר כי גם אדם המקיים מצות בוראו שנשתלח בעולם הזה כדי לעשות רצונו יתברך נקרא שליחי מצוה בודאי. דקשה להמדרש מה ציווי השליחות מאחר שלא הוטב בעיני ה'. רק כי היתה עצה להנצל על ידי שה' יתברך עשה מזה מצוה והיה להם לילך בתורת מצוה. אף כי היה רצונם מעצמם לשלוח מרגלים מכל מקום עתה שהיה להם ציווי מה' יתברך היו צריכין למסור ולבטל רצונם לעשות רק כדי לעשות רצון ה' יתברך וממילא היו ניצולים. ובאופן זה היה טוב השליחות. וזהו שכתוב (במדבר יג, א) לאמר שידעו שהוא ציווי ה'

[1] "ילמדנו רבינו מהו לפרוש לים הגדול קודם לשבת שלשה ימים כך שנו רבותינו אין מפליגין את הספינה לים הגדול שלשה ימים קודם לשבת בזמן שהוא הולך למקום רחוק אבל אם מבקש לפרוש כמו מצור לצידון מותר לו לפרוש אפילו בערב שבת מפני שהדבר ידוע שהוא יכול לילך מבעוד יום בד"א בשלוחי הרשות ואם היה שליח מצוה מותר לו לפרוש בכל יום שירצה למה מפני שהוא שליח מצוה ושליח מצוה דוחה את השבת וכן את מרצא בסוכה ששנינו שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה שאין לך חביב לפני הקב"ה כשליח מצוה שהוא משתלח לעשות מצוה ונותן נפשו בדי שיצליח בשליחותו ואין לך בני אדם שנשתלחו לעשות מצוה ונותנין נפשם להצליח בשליחותן כאותן שני שלוחים ששלח יהושע בן נון... והלכו ונתנו נפשם והצליחו בשליחותם מהו דרש לאמר' מלמד שעשו עצמן קדרין והיו צוחין ואומרים דרי קדרות כל מי שרצה יבא ויקנה כל כך למה שלא ירגיש בהן אדם לכך כתיב דרש' קרי ביה דרש כדי שלא יאמרו בני אדם מרגלים '

[תרל"ב]

במדרש[1] אין חביב לפני הקב"ה כשליח שנשתלח לעשות מצוה ונותן נפשו שיצליח בשליחותו כו'. נודע דברי **אא"ז מו"ר** ז"ל כי כולנו שלוחי מצוה שנשתלחנו מה' יתברך בעולם הזה לקיים מצותיו כו'. ובודאי לא היה אפשרות להמשיך קדושת ה' יתברך בעולם הזה. רק על ידי בני ישראל בעבודתם. והיתה העצה שיוכלו להתקיים בעולם הזה בקדושה על ידי המצות כדכתיב (תהלים מג, ג) שלח אורך ואמתך כו'. דהנה בכל דבר יש קדושה כדכתיב (שם קמה, יד) מלכותך מלכות כל עולמים נמצא כל הנעשה הוא רצון עליון בלבד רק שנסתר בעולם הזה. והמצות נקראין נרות[2] שמאירין בכח התורה לכל המעשים. כי אין לך מעשה שאין בה מצוה[3]. ורק קודם כל דבר צריך האדם ליתן נפשו בשליחותו והיינו שיאסוף כל רצונות שלו לבטלם רק לקיים רצון עליון ועל ידי זה מצליח בשליחותו ועושה המצוה כתיקונה. ואף במעשה גשמיי על ידי ישוב הדעת שמברר אצלו וחפץ באמת שיתקיים רצון עליון שיש בזה יוכל להנצל. וזה היה העצה במרגלים שאמרו בני ישראל (דברים א, כב) נשלחה כו' לפנינו. וצוה ה' יתברך שיהיה מצוה ועל ידי זה יוכלו להנצל כמו שכתבנו כבר במקום אחר[4]. אך שהיו צריכין לידע כי אין השליחות כדי שיעשו רצונם להבחין טוב הארץ רק היו צריכין לבטל רצונם לרצון ה' יתברך ששלח אותם. וזהו שמשבח במדרש שליחי מצוה יותר מגוף קיום המצוה כי הרצון וההכנה והתשוקה לקיים המצוה הוא העיקר ועל ידי זה מצליח בשליחותו כנ"ל על ידי שנותן נפשו כנ"ל.

(תרנ"א המשך)

יתברך כנ"ל. וכן בכל מצוה אם האדם מבטל באמת כל רצונו אף לא לזכות למדריגות רק כדי לעשות רצון ה' בלבד. נקרא שנותן נפשו בהשליחות. כי אם מצרף חפצו אינו שליח. וזהו שכתוב בשליחי יהושע (יהושע ב, א) חרש שעשו עצמן קדרין כו'[1] ושמעתי מאמו"ז ז"ל שכיון שהלכו לאשה זונה הוצרכו לבטל ההרגש שלהם וזהו חרש כו'. וזהו שכתוב[1] קדרין שכלי חרס אין החשיבות רק התשמיש שבה אבל גוף החרס אינו כלום. וכן ענין הביטול לידע שהוא רק כגרזן ביד החוצב בו ממש. ואינו רק כלי מוכן לעשות רצון ה' יתברך אבל לא לצרף רצון עצמו כלל. ובאמת המדרש הזה הוא לימוד על חיי העולם הזה שנשתלח האדם במקום סכנה שהכל הבל ורעיון רוח. והעצה על ידי המצות שהם בכל מעשה האדם[2] לעשות רק רצונו יתברך ועל ידי זה יוכל להתדבק בפנימיות חיות ה' יתברך שיש בכל מעשה והוא באמת בחינת שבת דכתיב (שמות לא, טז) לעשות כו' השבת. והוא שבימי המעשה צריך האדם גם כן להתדבק (כל) [*בכל] מעשיו בחיות הפנימי שהוא פירוש שבת והוא על ידי המצות כנ"ל. כי שבת עצמו הוא למעלה מהטבע וקביעא וקיימא[3] רק

(תרנ"ב)

חז"ל דרשו[4] וראיתם אותו (במדבר טו, לט) על השכינה שמי שמקיים מצות ציצית זוכה לראות פני השכינה כו'. והסתכלות זה הוא כבוד מלכותו יתברך שיש בכל דבר כדכתיב (ישעיה ו, ג) מלא כל הארץ כבודו. רק שהוא נסתר. והאמת כי על ידי הביטול לה' יתברך בכל לב שכן ענין עטיפה בציצית וראיתם כפשוטו הוא להיות כל החפץ והסתכלות האדם רק לראות ולהכיר כבוד שמו על ידי זה יוכל לראות זיו יקריה. וכן איתא[5] נחזי ביקריה ויחוי לן סתריה דאתאמר בלחישא. פירוש שיש הארה גנוזה בכל דבר רק שנסתר כנ"ל. ועל ידי הביטול שנקרא לחישא שמבטל כל ההרגשות לה' יתברך כנ"ל חרש[6]. על ידי זה מתגלה לו. וזה פירוש דאתאמר בלחישא. וזהו שכתוב וראיתם אותו הוא האות שיש בכל דבר שהוא עדות על ה' יתברך כמו שכתבו ז"ל[7] צבאות אות הוא בצבא שלו. וכל צבא שמים וארץ נקראו צבאיו[8] שהם אות על מלכותו רק שנסתר בעולם הזה כנ"ל. וזכרתם כו' מצות ה' ועשיתם כו' ולא תתורו כו' למען תזכרו כו' שגם קיום המצות צריך להיות על כוונה זו כדי להתדבק בה' יתברך ולזכור תמיד שנברא רק לקיום רצונו. שזכרון הוא דביקות כמו שכתבנו במקום אחר[9]. גם פירוש ולא תתורו כו' יהיה כדי לזכור להתדבק כנ"ל כי יוכל בר שכל למאוס בעולם הזה מעצמו ואמרו ז"ל[10] אל יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר רק אבי שבשמים גזר עלי. וזהו שכתוב (במדבר טו, לט–מ) ולא תתורו כו' למען תזכרו כו'. וזהו שכתוב והייתם קדושים שהפרישה מגשמיות יהיה לאלקיכם כדי להתדבק בו כנ"ל. כי באמת מה שבכח איש ישראל למאוס בגשמיות הוא על ידי שהוציאנו ממצרים כו' וזה שאמר אני ה' כו' הוצאתי אתכם מארץ

(תרנ"א המשך)

בני ישראל עושין את השבת שממשיכין המעשה גם כן אחר בחינת השבת כנ"ל. וזהו גם כן ענין המרגלים להמשיך אור התורה לההרגל והטבע. שהרי במדבר היו בני חורין כמו שכתוב[1] חירות כו' (שמות לב, טז) ולא היה שום עול אחר עליהם. והיו צריכין להביא הארת התורה גם בהטבע כמו שכתוב בדברי מוז"ל[5]. וזהו שכתוב בזוהר הקדוש[6] חברון תורה שבעל פה מאן דעוסק ביה נקרא חבר. והפירוש חבר גם כן כנ"ל שהתלמיד חכם כל מעשיו נמשכין אחר התורה ויש לעצמותו התחברות אל התורה. וזהו שאומרים[7] שתרגילנו בתורתך גם כן כנ"ל להמשיך אור התורה גם תוך הרגילות והטבע כנ"ל והוא על ידי המצות כנ"ל. וזהו שכתוב (במדבר יג, כ) ויתורו את ארץ כנען להמשיך בחינת התורה לתוך הטבע כנ"ל. כמו שכתוב בזוהר הקדוש ויראו[8] על פסוק (שה"ש ב, יב) הנצנים נראו בארץ כו' וקול התור נשמע כו'. שהוא ההארה הפנימיות שצריכין למצוא גם תוך ההעלם והוא אור הגנוז במעשה בראשית כמו שכתוב[9] מה רב טובך כו':

ב. הסתכלות פנימית דאורייתא

(תרנ"א)

ולא תתורו כו' עיניכם (במדבר טו, לט). ברש"י[10] ב' מרגלי הגוף כו'. וזה דבר גדול להיות נמשך תמיד אחר הפנימיות שלא לתור אל הסתכלות החיצוניות שנראה לעיני בשר כך או כך. רק להיות בטל אל ה' יתברך להסתכל רק מה שה' יתברך צוה להסתכל. והוא חיותו יתברך שיש בכל דבר. ובאמת גם חטא מרגלים היה חסרון אמונה כמו שכתב[11] **אא"ז מוז"ל** ע"ש. כי ודאי היה נראה לעיני שכלם שאין בכחם לכנוס שהרי באמת לא נכנסו. אבל אם היו מאמינים ומבטלים הסתכלותם לרצון ה' יתברך היה זה עצמו מסייע להם לצאת מהטבע כמו שאמר הקב"ה לאברהם צא מאיצטגנינות שלך כו'[12] דכתיב ביה (בראשית טו, ו) והאמין כו'. וזהו שכתוב[13] למען תזכרו. שזהו המשכה ודביקות בחיות הפנימי הרי לא נאמר תזכר אותם. והיה קאי על המצות כמו שכתוב[13] ועשיתם. ויש לפרש תזכרו להיות כל האדם דבוק בחיות הפנימי וזה ענין זכירה ועל ידי זה ועשיתם. ודבר זה צריך אדם לידע בכל מצוה ועבודה לה' יתברך אף שנדמה לעיני בשר כי אין בכחו לגשת על ידי חטא או משפלות עצמו. כל זה רק מבחוץ והוא עצת יצר הרע. אבל צריך אדם להאמין כי יוכל לקיים כל מצוה בעזר ה' יתברך. ועל ידי שיודע שגם חיותו מה' יתברך ונמצא יש לו דביקות בהמצוה כי תורה ומצות הם חיות כל העולם וכן כתיב[14] הם חיינו:

[1] "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך" (תהלים לא, כ).

[10] "ולא תתורו אחרי לבבכם" – כמו 'מתור הארץ'. הלב והעינים הם מרגלים לגוף ומסרסרים לו את העבירות הגוף רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות" (במדבר טו, לט ד"ה 'ולא תתורו').

[12] "ולפי מדרשו אמר לו צא מאצטגנינות שלך שראית במולות שאינך עתיד להעמיד בן אברם אין לו בן אבל אברהם יש לו בן וכן שרי לא הלד אבל שרה הלד אני קורא לכם שם אחר וישתנה המזל" (רש"י בראשית טו, ה ד"ה 'וירצא אותו החוצה' עפ"י מד"ר מד, יב; ע"ע תנחומא שופטים, יא).